

Summary

Kulinich A. City territorial community as a subject of legal relations regarding land.

The peculiarities of creation and features of city territorial community is analyzed. The notion of city territorial community as a subject of legal relation is formulated. It is proved that city territorial communities are subject both land relations of communal ownership to land and land management legal relation.

Key words: city territorial community, land, land legal subjectness, ownership right to land, land management legal relations.

УДК 349.6

Я. В. МАЛЕНКО

Яна Вікторівна Маленко, аспірант Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

**ПРАВОВА СУТНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ:
ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД**

Серед інструментів регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, за сучасних умов територіальне планування набуває все більшого значення, оскільки обмеженість простору стає відчутнішою, а можливість гармонійного поєднання різноманітних суспільних інтересів при цьому в межах певної території все більш проблемним.

За цих обставин зростає актуальність удосконалення теоретико-методологічних і методичних засад планування територій, відповідної понятійно-термінологічної бази, забезпечення її концептуальної цілісності та однозначності визначення насамперед основних понять.

У науковій літературі^{1,2,3}, а також законодавчих і нормативних документах^{4,5,6} поняття «територіальне планування», «планування територій», «регіональне планування», «районне планування», «містобудування», нерідко вживаються одночасно, часто як синоніми, підміняючи одне одного, а інколи – у несумісних значеннях, що є некоректним, перешкоджає їх інтеграції в єдину понятійну систему для ефективного регулювання відносин у даній сфері.

Історично у планувальному лексиконі домінувало планування територіальне, що на сьогодні в більшості європейських країн поступово замінюється терміном «просторове планування» (відповідно до поняття «просторовий розвиток»). Лінгвістично ж це фактично переклад німецького поняття «Raumplanung» та голландського «Ruimtelijk Planning»⁷. Синонімічним є й німецьке «Raumordnung» – «всеосяжний, надлокальний, найвищий рівень планування структури і розвитку простору»⁸.

Планування у загальному розумінні зазвичай розуміють як діяльність з оцінювання та перспективної організації ресурсів для досягнення різних завдань і цілей. У конкретизованішому вигляді планування є «комплексним процесом, що веде до консенсусу, заснованому на визнанні всіх включених проблем, їх оцінці та визначенні цілей. Кінцевою метою є розроблення шаблону/моделі для майбутнього розвитку»⁹.

У широкому сенсі термін «планування» поширюється на різні сфери соціально-економічних галузей і територіальної діяльності, що входять до складу народногосподарського планування, а у вузькому «планування» є одним із методів і окремою стадією містобудівного проектування на рівні регіонів. У такому значенні уже тривалий час в містобудівній діяльності існує поняття «територіальне планування». Із цього слідує, що необхідно враховувати наукові та практичні досягнення не лише територіального міжгалузевого планування, а також традиції й досвід містобудівного планування і проектування регіонів.

Причиною того, що планування одержало назву «територіального» стало, очевидно, насамперед оперування при цьому поняттям території як географічним таксоном та його картографування, акцентування на ознаці територіальності, на противагу галузевому підходу. Поняття «територія» активно використовується в містобудівній діяльності та трактується як «планувальна територія», а також «територіальна містобудівна система».

Поняття «територіальне планування» використовують як у постсоціалістичних європейських країнах, так і в деяких документах ЄС (наприклад «Територіальний порядок денний Європейського Союзу 2020»). Поширене воно і в Україні, інших пострадянських країнах, у багатьох наукових публікаціях радянського періоду.

У багатьох країн територіальне планування є одним із важливих методів державного регулювання земельних відносин, як і управління земельними ресурсами. У зарубіжних країнах воно має різну назву: у Великобританії – «планування міської та сільської території», у ФРН – «планувальне упорядкування території», у Франції – «впорядкування території», у США – «зонування» або «планування поверхні»¹⁰, в Росії з тим самим значенням більш поширений термін «територіальне планування». Для діяльності, спрямованої на прийняття рішень з просторового розвитку в межах міст та інших поселень, застосовується частіше термін «містобудівне планування», для рішень з трансформації ландшафтів – «ландшафтне планування» тощо.

Територіальне, або просторове планування є нині одним із невід'ємних атрибутів управлінської діяльності розвинених країн, де саме завдяки сучасним планам і програмам можливе ефективне використання ресурсів усіх рівнів і видів, забезпечення якості середовища проживання, збереження культурної спадщини, задоволення потреб громади та узгодження індивідуальних запитів¹¹.

Фактично йдеться про оптимальну організацію простору з урахуванням його особливостей, характеристик та часових параметрів. Для означення цього процесу та його результатів зазвичай використовують два терміни – «територіальне планування» і «просторове планування». Але досить важливим є те, що ці поняття слід відрізнити. «Просторове планування» є ширшим, ніж «територіальне планування» та включає його в себе.

Територіальне планування – це органічна складова планування економічного, екологічного й соціального розвитку країни, що відображає специфічний просторовий аспект процесів відтворення матеріальних благ, робочої сили, виробничих відносин і вирішення проблем соціального й економічного характеру. Його завданням є найбільш повне використання ресурсного потенціалу регіонів з метою максимального задоволення потреб суспільних матеріальних благ і підвищення ефективності виробництва та забезпечення комплексного розвитку регіонів. Тобто, це діяльність, яка впливає на територіальну структуру для управління територіальним розвитком та здійснення координації секторних політик з метою мінімізації конфліктів при їх реалізації, максимально ефективного використання потенціалу території.

Територіальне планування – це регламентоване чинним законодавством планування територій, здійснюване в контексті масштабної містобудівної діяльності із дотриманням правового режиму земель, атмосферного повітря, вод, надр, флори і фауни, визначеного відповідними актами законодавства України¹².

У правовій доктрині земельного права з територіальним плануванням значною мірою пов'язують перспективи принципового перегляду системи законодавчих норм щодо цільового призначення земельних ділянок та розподілу земель на категорії. При цьому можуть застосовуватись різні концептуальні підходи до територіального планування. Особливо перспективним може бути ландшафтний підхід, де фізично об'єктом територіального планування виступає ландшафт, якому надається передусім функціональне значення, оскільки території, певні ділянки мають виконувати відповідні функції, а територіальне планування полягає в обґрунтуванні такого впорядкування ландшафту, за якого створюється конфігурація його територіальних елементів, що забезпечує максимально ефективне виконання заданих функцій¹³.

А під просторовим плануванням розуміють «суспільну політику та дії, спрямовані на розподіл видів діяльності у просторі та зв'язки між ними. Вона має здійснюватись на європейському, національному та локальному рівнях і поєднувати планування землекористування та регіональну політику», що зазначено у збірнику (Компендіумі) ЄС щодо просторових планувальних систем та політик¹⁴. Тобто, це сукупність дій, пов'язаних з підготовкою рішень щодо розміщення населення, різних видів діяльності та об'єктів на територіях різного масштабу – від поселень та їх частин до груп країн або регіонів.

У документах СЕК ООН, підготовлених з урахуванням досвіду країн з перехідною економікою, просторове планування (Spatial Planning) є одним із ключових інструментів установами довготермінової сталої системи для соціального, територіального, економічного та екологічного розвитку всередині країни та у відносинах між країнами.

Просторове планування включає в себе містобудівне і ландшафтне планування, що можуть розглядатись як його розділи. В якості складної організованої спільної діяльності різних рівнів влади та фахівців безлічі професій просторове планування існує всього близько століття, проте просторові рішення в тій чи іншій формі готувалися людьми набагато раніше.

При плануванні територій та розробленні містобудівної документації суб'єкти містобудівної діяльності зобов'язані «дотримуватися основних завдань і заходів щодо забезпечення збалансованого розвитку та екологічної безпеки територій».

У практиці територіального планування дотримання законодавчих вимог щодо запобігання екологічних проблем досягається створенням планувальної організації території – раціонального просторового поєднання функціонально-територіальних елементів (виробництва, розселення, природокористування), які об'єднуються структурами управління¹⁵.

Моделювання планувальної організації території спирається на оцінку території з позицій, передбачених стратегіями розвитку держави і регіонів, згідно з показниками, визначеними у нормативно-правових документах (ДБН, санітарно-гігієнічні норми і т.п.), у тому числі екологічного змісту.

Поряд із тим залишається актуальним питання вдосконалення методики цільового оцінювання природних умов території, визначення ступеня антропогенного тиску й ідентифікації екологічних проблем, ризиків і конфліктів для розроблення обґрунтованих планувальних рішень.

Ландшафтне планування – це просторове планування навколишнього середовища, спрямоване на вивчення мультифункціональності ландшафтів (як природних, так і антропогенно змінених), основою якого є збалансоване природокористування, завданням якого є обґрунтувати виділення зон, придатних і обов'язкових для впровадження цілей захисту природи і догляду за ландшафтами і визначити пріоритетність реалізації природоохоронних цілей у таких зонах¹⁶.

За суттю, це – галузеве екологічно орієнтоване планування, мета якого – визначення та наукове обґрунтування рекомендацій з охорони, догляду або поліпшення стану ландшафтів, що має сприяти здійсненню природоохоронних цілей загалом¹⁷.

Цілі у ландшафтному плануванні – це орієнтири, що вказують на найбільш оптимальний і бажаний стан ландшафтів. В узагальненому вигляді вони відображаються на результуючих картах ландшафтних планів – концепціях цілей і заходів з охорони, розвитку й поліпшення ландшафтів. Формулювання цілей ґрунтується на результатах оцінки значущості функцій ландшафтів і чутливості до існуючих і запланованих видів господарської діяльності.

Впровадження результатів ландшафтного планування в загальне територіальне та інші галузеві види планування на основі законодавчо зумовлених вимог щодо виконання приписів планів територіального розвитку є найефективнішим способом реалізації природоохоронних цілей. Водночас завдання ландшафтного планування полягає у визначенні територій, пріоритетних для охорони природи і ландшафту зокрема, а також обґрунтуванні з природоохоронних позицій інших видів землекористування. Отже, ландшафтне планування є інструмент реалізації екологічних вимог у територіальне планування.

У багатьох країнах використання землі всіма власниками відбувається у суворій відповідності до правових режимів зон, хоч і регулюється по-різному. У законодавстві є специфічні норми, які зобов'язують землевласників використовувати землю найраціональніше.

У Шотландії, наприклад, власнику, який порушив його, залишається земля, яка може бути від нього вилучена в примусовому порядку. В США при порушенні цього діє система штрафів.

Цивільний кодекс Франції передбачає можливість вилучення земельних ділянок (з виплатою їх вартості) у власників, які не обробляють їх чи допустили зниження родючості або інших властивостей, або нанесли використанням цієї землі збитки суспільним інтересам.

В Іспанії закон 1953 р. про охорону і поліпшення сільськогосподарських угідь зобов'язує власників застосовувати агротехнічні прийоми відповідно до норм, визначених міністерством землеробства.

Заходи, які використовуються в США для регулювання земельних відносин, і зорієнтовані на створення умов для екологічно здорового і економічно ефективного використання землі, можна поділити на чотири типи: система регулювання відносин щодо земельної власності; правила і вказівки щодо режиму використання земель; процедура управління громадськими землями; процедури, які гарантують виконання правил і вказівок щодо використання земель.

Для значної частини європейських країн земля – це ресурс особливого виду, що суттєво законодавчо врегульовується й відповідно «територіально-просторове планування» розуміється як процес, що є більш складним порівняно зі звичайним регулюванням землекористування, що передбачає виділенню категорії земель за цільовим призначенням і видами функціонального використання земель в Україні.

Територіальне планування землекористування є невід'ємною складовою інструментів ринкової трансформації аграрного сектору економіки. У свою чергу, забезпечення раціонального використання земель сільськогосподарського призначення як головного засобу виробництва значною мірою пов'язано з реформуванням земельних відносин.

Гармонізація територіального планування землекористування з упорядкуванням земельних відносин, по суті, стає запорукою ефективного використання земельних ресурсів на засадах урахування їх багатофункціональності та ролі в забезпеченні життєдіяльності суспільства, зокрема як простору, аграрного ресурсу та головного базису навколишнього природного середовища.

Проблемні питання впорядкування територіального планування землекористування значною мірою пов'язані з визначенням напрямів розвитку сільських територій. Ключовими аспектами цього завдання є пропозиції щодо визначення ролі територіального планування у стимулюванні виробничої діяльності, зокрема створенні нових агропромислових об'єктів змішаного корпоративного типу, покращення соціальної інфраструктури, удосконалення інституціонального середовища, які в остаточному підсумку сприяють підвищенню рівня конкурентоспроможності економічної діяльності сільськогосподарської сфери як на національному, так і регіональному та локальному рівнях.

Слід відрізнити також поняття «територіальне планування» та «стратегічне планування», бо територіальне планування на відміну від стратегічного планування дещо вужче, територіальне планування є елементом стратегічного планування, яке має чітко регламентований законодавством зміст – процес, що регулює використання території, у тому числі йдеться про визначення функціональних зон, зон запланованого розміщення об'єктів капітального будівництва, зон з особливими умовами використання, метою якого є розвиток продуктивних сил на основі збалансованого урахування соціальних, екологічних та економічних факторів; формування єдиного господарського комплексу на основі погодженого розвитку основних та допоміжних галузей регіонального значення, транспортної, інженерної та соціальної інфраструктур¹⁸.

Стратегічне планування є інструментом узгодження державних, територіальних і галузевих інтересів та планів, що здійснюється на засадах концепції сталого гармонійного розвитку, яка визначає, що сталий розвиток територій – це соціально, економічно й екологічно збалансований розвиток міських і сільських поселень, спрямований на формування їхнього економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для сучасного та наступних поколінь на основі раціонального використання наявних ресурсів (природних, трудових, виробничих, науково-технічних, інтелектуальних тощо), технологічного переоснащення й реструктуризації підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, комунікаційно-інформаційної, інженерної, екологічної інфраструктур, поліпшення умов проживання, відпочинку та оздоровлення, збереження й збагачення біологічного різноманіття природного середовища та збереження культурної та історичної спадщини¹⁹.

У свою чергу, стратегічне планування також є важливим інструментом державного регулювання, що допомагає підтримувати необхідні економічні пропорції, забезпечує узгоджене цілеспрямоване функціонування всіх ланок господарської системи суспільства, який дає змогу створювати умови та використовувати потенціал для перспективного розвитку регіонів.

Зміст стратегічного планування соціально-економічного розвитку територій зводиться до визначення цілей та пріоритетів розвитку складних соціально-економічних систем (країни, регіонів, міст) на середньострокову та довгострокову перспективу, шляхів, ресурсів, етапів та термінів їх досягнення. За умов стратегічного планування комплексний розвиток спрямований на досягнення головної мети управління – підвищення рівня та якості життя населення відповідної території, успіх якого можливий лише за умови тісної співпраці, узгодженості дій і координації ресурсів органами місцевого самоврядування, виконавчої влади, громадськими організаціями, політичними силами, підприємцями й промисловцями та консолідації зусиль усієї спільноти регіону.

Стратегічне планування є організаційним центром стратегічного управління, на основі функціонування якого формуються необхідні передумови та приймаються рішення щодо практичної реалізації соціально-економічної трансформації регіону. Це систематичний процес визначення мети, завдань діяльності підприємства, організації, регіону, а також комплексу заходів з реалізації розробленої стратегії, який спрямований на забезпечення їх ефективного функціонування в майбутньому. Результатом стратегічного планування є розроблена стратегія, реалізація якої здійснюється в процесі стратегічного управління²⁰.

Завдання державної стратегії регіонального розвитку, яка є інструментом здійснення державної регіональної політики, – створити умови для підвищення конкурентоспроможності регіонів, забезпечення їх сталого розвитку на сучасній технологічній основі, високої продуктивності виробництва та зайнятості населення. Це здійснюватиметься, серед іншого, через розроблення стратегій розвитку регіонів на основі збалансованого поєднання місцевих і національних інтересів та ресурсів.

Розроблення стратегії розвитку регіону актуальне через низку причин: По-перше, стратегія становить основу для подальшого розроблення інших програмних і проектних документів щодо розвитку області. По-друге, вона містить обґрунтування для укладання угоди між центром і регіоном на спільне фінансування протягом кількох років тих завдань, які відображають сферу інтересів як держави, так і регіону і підлягають першочерговому виконанню. По-третє, розроблення стратегії сприяє формуванню нових відносин між учасниками регіонального розвитку.

Оскільки сучасна система територіального планування в Україні сформувалась на основі багаторічного вітчизняного досвіду, який постійно розвивається, а останнім часом ще більш актуальними ці питання стали у зв'язку з політичними орієнтирами України на євроінтеграцію та децентралізацію владних повноважень, зростанням дефіциту багатьох природних ресурсів, ускладненням узгодження суспільних інтересів в межах окремих територій, документів Ради Європи, а також Європейського Союзу, то особливе значення ролі територіального планування для вирішення проблем збереження довкілля було наголошено у Декларації Стокгольмської конференції з навколишнього середовища 1972 р., Декларації Всесвітнього саміту з навколишнього середовища і розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.), Європейської ландшафтної конвенції, ратифікованої Верховною Радою України у 2005 р., а також у основному документі, що визначає політику держав Ради Європи у цій сфері – Керівних принципах сталого просторового розвитку Європейського континенту, схвалених Європейською конференцією міністрів, відповідальних та регіональне (просторове) планування (СЕМАТ, 2000)²¹.

Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту відповідно до концепції сталості враховують потреби населення всіх регіонів Європи, без обмеження фундаментальних прав і можливостей для розвитку майбутніх поколінь. Вони спрямовані на узгодження соціальних і економічних вимог до території з її екологічними і культурними функціями, що в свою чергу сприяє довготривалому, широкомасштабному і збалансованому просторовому розвитку.

Аналіз наднаціональної регіональної політики ЄС корисний для України з точки зору її стимулу до інтеграції не лише на міждержавному рівні, а й на рівні регіонів. Поступове перетворення Західної Європи, яка складається з держав, на «Європу регіонів» – це унікальне соціально-економічне явище кінця ХХ ст., що є результатом тривалого поетапного процесу, де важливу роль відіграє питання просторового розвитку та ініціатив для Європейського континенту, зокрема, у сфері транснаціонального і міжнародного співробітництва, де територіальне планування виступає виміром демократії й соціальної єдності та, відповідно, інструментом забезпечення при цьому збереження довкілля, раціонального використання природних ресурсів, спричиненого цим сталого та цілісного, регіонально збалансованого й гармонійного розвитку держав, її регіонів з урахуванням особливостей їх природного, економічного, соціального та іншого потенціалу, сучасних та перспективних потреб суспільства.

Важливою складовою системи управління та регулювання раціонального природокористування й охорони довкілля є територіальне планування, яке вирізняється особливою роллю і виступає як запобіжник виникнення екологічних проблем, спричинених неадекватною координацією галузевих програм, а також рішень, що ухвалюються на місцевому рівні, що сприяє запобіганню або обмеженню різноманітних збитків, завданих навколишньому середовищу, зокрема, зумовлює запровадження найменш шкідливих для навколишнього середовища методів господарювання в лісовому та сільському господарстві, екологічно безпечних транспортних і енергетичних систем, відродженню депресивних міських територій та оздоровленню їхніх околиць, запобіганню промислових аварій, відродженню територій, що постраждали внаслідок промислового забруднення або військових дій, а також підтримує проживання населення за офіційними межами міст та забезпечує формування сприятливого для життя людини довкілля.

Територіальне планування має розглядатись як інструмент державного управління суспільними відносинами, що виникають у процесі інтеграції секторальних політик на конкретних територіях з урахуванням завдань щодо збереження довкілля та раціонального використання природних ресурсів у межах просторів різних масштабів і рівнів.

Отже, територіальне планування в Україні можна визначити як один із ефективних механізмів збереження довкілля та раціонального використання природних ресурсів, стимулювання подальшого розвитку інших сучасних механізмів регулювання у цій сфері, зокрема, прогнозування та планування, моніторингу довкілля, екологічної експертизи та екологічного аудиту, оцінки впливу на навколишнє середовище, землеустрою, лісовпорядкування та інших видів територіального планування.

Також територіальне планування розглядається як врегульований законодавством засіб фіксації сучасного стану та визначення перспектив територіального розвитку, містобудівної й іншої діяльності та як інструмент забезпечення при цьому збереження довкілля, раціонального використання природних ресурсів, спричиненого цим сталого та цілісного розвитку держави, її регіонів з урахуванням особливостей їх природного, економічного, соціального та іншого потенціалу, сучасних і перспективних потреб суспільства. До того ж територіальне планування визначається як ефективний засіб узгодження загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів, інтенсифікації транскордонного співробітництва, належного входження України до єдиного європейського простору, що має системно забезпечуватись з урахуванням вимог вітчизняного законодавства у сфері територіального планування, а також інтересів збереження довкілля та раціонального використання природних ресурсів.

¹ Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь. – К.: Логос, 2003. – 246 с.

² Керівні Принципи Сталого Просторового Розвитку Європейського Континенту. Ухвалені на 12-й сесії Європейської Конференції Міністрів, відповідальних за регіональне планування, 7–8 вересня 2000 року, Ганновер. – К.: ТОВ «Геопринт», 2007. – 39 с.

³ Перцик Е. Районная планировка (территориальное планирование): учеб. пособ. для студ. Вузов / Евгений Перцик. – М.: Гардарики, 2006. – 398 с.

⁴ Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2020 року, затверджена постановою КМУ від 6 серпня 2014 р. № 385 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-p>

⁵ Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI. ВВРУ385 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>

⁶ Про Генеральну схему планування території України : Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3059-III. ВВРУ385 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3059-14>

⁷ Bohme K. (2002). Nordic Echoes of European Spatial Planning: Discursive Integration in Practice Stockholm: Nordregio 2002 (Nordregio Report 2002:8): http://www.nordregio.se/Global/Publications/Publications%202002/R2002_8/Part1_p9.pdf

⁸ The Planning System and Planning Terms in Germany. A Glossary. E. Pahl-Weber, D. Henckel (2008). Published by ARL. Hanover, Germany, p. 140.

⁹ Glossary of Environmental Terms for Urban and Regional Planners. W. Hulsmann, B. Locher, G. Schablitzki, J. Werner (1995). Druckerei Fritz Perthel GmbH, Berlin: <http://extras.springer.com/2005/978.../Glossar-englisch.htm>

¹⁰ Михасюк І. О. Земельний кадастр і диференціальна рента / І. О. Михасюк, М. М. Маланчук. – Л.: Львів. ун-ту, 1971. – 187 с.

¹¹ Glossary of Environmental Terms for Urban and Regional Planners. W. Hulsmann, B. Locher, G. Schablitzki, J. Werner (1995). Druckerei Fritz Perthel GmbH, Berlin: <http://extras.springer.com/2005/978.../Glossar-englisch.htm>

¹² The Planning System and Planning Terms in Germany. A Glossary. E. Pahl-Weber, D. Henckel (2008). Published by ARL. Hanover, Germany, p. 162.

¹³ Finco A., Nijkamp P. (1999). "Planning for sustainable spatial development: Principles and application." Research Memorandum 1999, 30. 2.

¹⁴ EU Compendium of Spatial Planning Systems and Policies. Luxembourg. The Office for Official Publications of European Communities. (1997): http://commin.org/upload/Glossaries/European_Glossary/EU_compendium_No_28_of_1997.pdf

¹⁵ Urban development. Planner's guide. Ed. T. F. Panchenko (2001). – Kyiv: Ukrarkhбудінформ. [In Ukrainian] // Містобудування. Довідник проектувальника / за ред. Т. Ф. Панченко. – К.: Укрархбудінформ, 2001. – 192 с.

¹⁶ Landschaftsplanung mit Beitr. von: Claus Bittner, Christina von Haaren (Hrsg.) (2004). Stuttgart: UTB, Ulmer.

¹⁷ Heiland S. (2010). Landschaftsplanung Henckel D. et al. (Hrsg.): Planen. Bauen. Umwelt. Ein Handbuch. Wiesbaden, P. 294–300.

¹⁸ Грипас В. А. Территориальное планирование ХМАО. – Югры / В. А. Грипас, Б. Г. Вихорев // Управление развитием территории. – 2010. – № 3. – С. 10.

¹⁹ Розроблення та впровадження стратегічного плану розвитку регіону : практ. посіб. / Боврон Б., Вігода А., Девідсон Г. та ін. ; за ред. Санжаровського І. – К.: Вид-во К.І.С., 2008. – 214 с.

²⁰ Томарева-Патлахова В. В. Стимулювання інноваційно-технологічного розвитку регіонів [Текст] / В. В. Томарева-Патлахова // Держава та регіони : наук.-вироб. журн. – 2012. – № 2. – С. 196–201. – (Серія «Економіка та підприємництво»).

²¹ Стокгольмська Декларація з проблем оточуючого людину середовища ООН; Декларація, Міжнародний документ, Витяг від 16 червня 1972 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_454

Резюме

Маленко Я. В. Правова сутність територіального планування: вітчизняний та європейський досвід.

У статті розкривається правова сутність територіального планування, яке охоплює суспільні відносини, що виникають у процесі системної інтеграції секторальних політик на конкретних територіях з урахуванням завдань, зокрема щодо збереження довкілля та раціонального використання природних ресурсів.

Викладаються результати аналізу вітчизняного та європейського досвіду формування понятійно-термінологічної бази у цій сфері в контексті забезпечення концептуальної цілісності та однозначності основних понять, зокрема «територіальне планування», «просторове планування», «ландшафтне планування», «стратегічне планування».

Ключові слова: територія, стратегія, територіальне планування, просторове планування, ландшафтне планування, стратегічне планування, навколишнє природне середовище, збереження довкілля, раціональне використання природних ресурсів.

Резюме

Маленко Я. В. Правовая сущность территориального планирования: отечественный и европейский опыт.

В статье раскрывается правовая сущность территориального планирования, которое охватывает общественные отношения, возникающие в процессе системной интеграции секторальных политик на конкретных территориях с учетом задач, в частности по сохранению окружающей среды и рационального использования природных ресурсов.

Излагаются результаты анализа отечественного и европейского опыта формирования понятийно-терминологической базы в этой сфере в контексте обеспечения концептуальной целостности и однозначности основных понятий, в частности «территориальное планирование», «пространственное планирование», «ландшафтное планирование», «стратегическое планирование».

Ключевые слова: территория, стратегия, территориальное планирование, пространственное планирование, ландшафтное планирование, стратегическое планирование, окружающая природная среда, сохранение окружающей среды, рациональное использование природных ресурсов.

Summary

Malenko Y. The legal nature of spatial planning, domestic and European experience.

The article deals with legal nature of spatial planning, which includes public relations, resulting in the system integration of sectoral policies in specific areas based tasks, including the preservation of the environment and natural resources.

We present an analysis of domestic and European experience of forming conceptual and terminological framework in this area in the context of conceptual integrity and uniqueness of basic concepts, such as “territorial planning”, “spatial planning”, “landscape planning”, “strategic planning”.

Key words: territory, strategy, spatial planning, spatial planning, landscape planning, strategic planning, environment, environmental protection, sustainable use of natural resources.